

ГЕОГРАФІЧНІ НАУКИ

Ничая О.О.

аспірант,

Науковий керівник: Тарасюк Н.А.

кандидат географічних наук, доцент,

доцент кафедри фізичної географії,

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

РЕТРОСПЕКТИВНО-ГЕОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ЗАБУДОВИ ЯК ВИДУ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ НА ТЕРИТОРІЇ ВОЛИНСЬКОЇ ВИСОЧИНИ (В МЕЖАХ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Сучасне ландшафтне різноманіття характеризується збільшенням частки антропогенних ландшафтів в результаті тривалого природокористування. Забудовані території, тобто, власне, селитебні ландшафти виділяються складною структурою та значною інтенсивністю зростання, тому, безперечно, є одним з пріоритетних напрямів дослідження.

Об'єкт дослідження – територія Мишівської сільської ради, Іваничівського району, Волинської області.

Метою роботи є оцінка динаміки площі та зміни рисунка ландшафту забудованих земель Волинської височини в межах Волинської області для вирішення проблем районного планування та раціонального природокористування.

Зі збільшення площі забудованих земель змінюється сучасний ландшафтний рисунок території Волинської височини в межах Волинської області. Аналіз забудови здійснюємо за допомогою ретроспективно-географічного методу, порівняльно-географічного, методу картографічного моделювання та сучасних ІТ-технологій (MapInfo Professional 11.0.3, Google Earth та CorelDRAW X5) [1; 3; 4].

При побудові цифрової векторної моделі динаміки забудови нами опрацьовано космічні знімки (2014 р.) та топографічні карти різних часових періодів (1975-1988 рр., 1933 р., 1910 р.). В результаті дослідження встановлено відмінності площі та рисунка селитебного ландшафту с. Мишів, що відбулись протягом сторіччя (рис. 1).

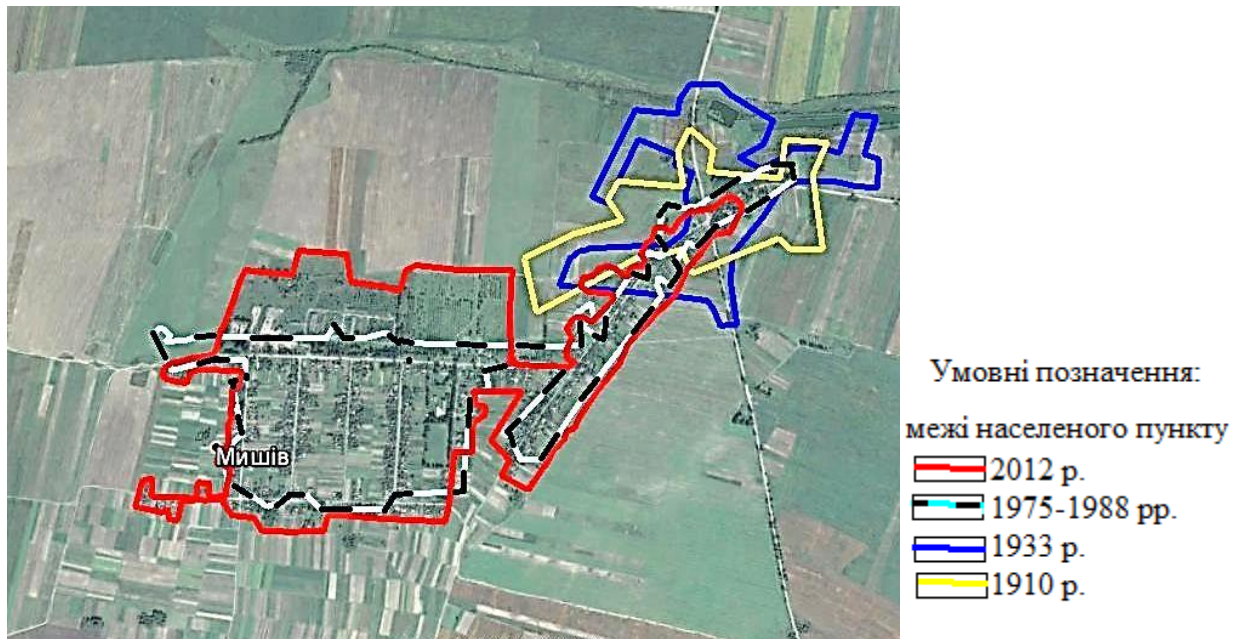

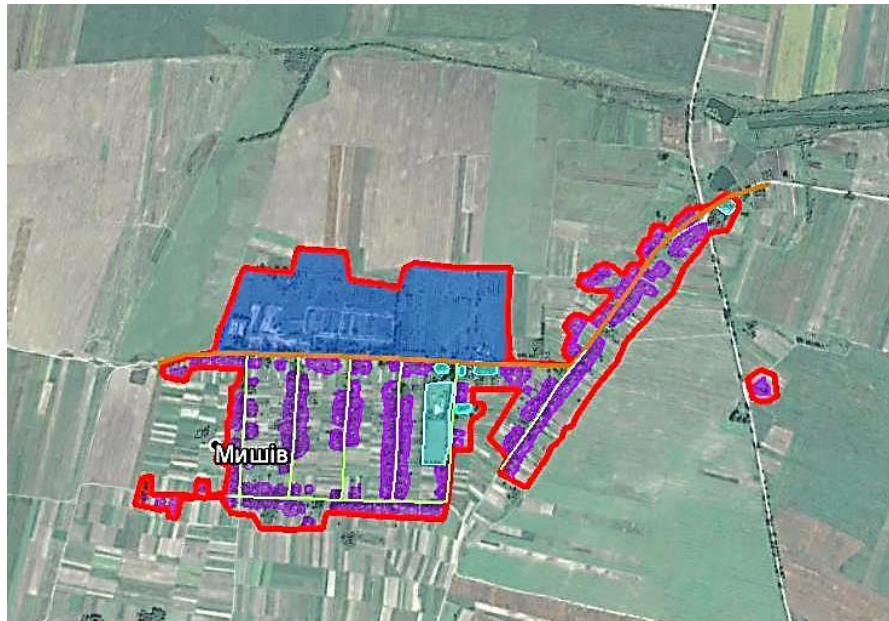
Рис. 1. Цифрова векторна модель динаміки забудови с. Мишів

Рисунок сучасного селитебного ландшафту Волинської височини початку XXI ст. (с. Мишів) відрізняється від рисунку початку XX ст. Передусім значно збільшено площу та кардинально змінений рисунок ландшафту. Одним з ведучих чинників формування сучасного рисунка є розвиток транспортної інфраструктури, а також промислове та сільськогосподарське природокористування, тому селитебний ландшафт характеризується квартальною забудовою.

Очевидно, відмінності, які спостерігаємо у період з 1975 по 1988 рр. в порівнянні з 1933 р. зумовлені зникненням хутірської мережі поселень, що була характерна для території Волині на початку XX ст. [2].

Навколо житлової забудови виділяємо селитебно-виробничий різновид ландшафту (рис. 2). Наявність такого виду забудови, безперечно, пов'язано з розвитком агропромислового виробництва. До селитебно-виробничого ландшафту входять: агросадиби, сади, агровиробничі споруди, транспортна інфраструктура.

Отже, серед сучасного ландшафтного різноманіття Волинської височини в межах Волинської області виділяються забудовані землі з населеними пунктами – селитебним ландшафтом. Ландшафтна структура відображає особливості планування забудови та орієнтована на розвиток транспортно-виробничої інфраструктури. Тому, вважаємо за необхідне продовження подальших досліджень, з використанням сучасних технічних ІТ-програм, для забезпечення геоекологічної реабілітації селитебних ландшафтів регіону.

Умовні позначення:

Рис. 2. Цифрова векторна модель структури забудови с. Мишів, 2014 р.

Список використаних джерел:

1. Брагин П. Н. Возможности использования Google Earth для моделирования образовательного пространства / П. Н. Брагин // Ярославский педагогический вестник. – 2012. – № 1. – Том III (Естественные науки). – С. 197-211.
2. Історія міст і сіл Української РСР. В 26 т. Волинська область / ред. тому І. С. Клімаш [та ін.]. – К.: АН УРСР, 1970. – 743 с.
3. Поисковая система Google. Режим доступа свободный [Электронный ресурс]. – URL: <http://www.google.com.ua/intl/ru/earth/>
4. Tarasiuk N. GIS of regional geography in the study of present landscapes / N. Tarasiuk, O. Nychaia // Materiały konferencyjne GIS DZIŚ (Kraków, 17-18 listopada 2014) – Krakow: Studenckie Koło Naukowe Geografów, Instytut Geografii Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN, 2014 – S. 73-75.